فصلنامه تحقیقات جدید در علوم انسانی
Human Sciences Research Journal
دوره جدید، شماره بیست و یکم، پاییز ۱۳۹۸، صص ۷۵-۶۱ New Period, No 21, 2019, P 61-75
شماره شاپا (۲۴۷۶-۷۰۱۸) ISSN (2476-7018)

تأثیر بصری طراحی پارچه لباس کودک در میزان علاقمندی در نقش و رنگ با الهام از طبیعت

اکرم فرهادی کیا[۱]. سامان کمری[۲]. سیدعلی اکبر سیدی[۳]
۱. دانشجوی کارشناسی ارشد طراحی پارچه و لباس، دانشگاه غیر انتفاعی آپادانا شیراز. ایران
Akramfarhadikia@yahoo.com
۲. استادیار، گروه روانشناسی، دانشگاه غیر انتفاعی آپادانا شیراز. ایران
kamari.saman@yahoo.com
۳. مربی، گروه طراحی و دوخت، دانشگاه غیر انتفاعی آپادانا شیراز. ایران
seyyedi01@gmail.com

چکیده

هدف از انجام این تحقیق بررسی تأثیر بصری طراحی پارچه لباس کودک در میزان علاقمندی در نقش و رنگ با الهام از طبیعت در شهر ملایر بوده است. روش اجرای پژوهش حاضر، توصیفی – تحلیلی و از بعد هدف کاربردی بود، جامعه آماری این پژوهش را تمامی کودکان دختر و پسر (۴-۱۲ ساله) مهدکودک‌ها و مدارس ابتدایی دولتی شهرستان ملایر تشکیل دادند که از بین آنها با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تعداد ۱۵۰ نفر دختر و ۱۵۰ نفر پسر به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. در این تحقیق با استفاده از فلش کارت‌های که بر مبنای طراحی پارچه با الهام از طبیعت تنظیم شده است داده‌های آماری گردآوری شد، نتایج فرضیه اول نشان داد احساس روانی و رنگ در انتخاب کودکان تأثیر دارد. نتیجه فرضیه دوم نشان داد که علاقهٔ کودکان در انتخاب رنگ‌ها تأثیر دارد. نتایج فرضیه سوم حاکی از آن بود که انتخاب رنگ‌های مورد علاقهٔ کودکان با توجه به جنسیت متفاوت است و در دخترها علاقه کودکان بیشتر است. همچنین نتایج در فرضیه چهارم نشان داد نقش‌های بکار رفته در پارچه الهام گرفته از طبیعت در میزان علاقمندی کودکان تأثیر دارد. در واقع می‌توان چنین بیان نمود که توجه به علاقه کودکان، ترکیب میان رنگ و طرح و نقش مناسب پارچه و با استفاده از طراحان خلاق و بهره‌گیری از آن در تولید پارچه لباس کودک و میزان موفقیت آن تأثیر قابل ملاحظه‌ای داشته باشد.

واژه‌های کلیدی: کودک، رنگ، نقش، طبیعت، روانشناسی

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-07]

مقدمه

رشد کودک در دو جهت کمی و کیفی پیش می‌رود و کودک هم از جهت طولی و عرضی رشد می‌کند و هم از نظر عقلی و عاطفی و اجتماعی، که با در نظر گرفتن این مهم، باید شرایط به گونه‌ای فراهم شود تا کودک در آن شرایط روند مناسب رشد را طی کند. همچنین کودکان امانت‌های خداوند در زندگی ما هستند. گنجینه‌های ارزشمندی که باید با تمام توان برای رشد و نمود آنها تلاش کنیم که ضمیر کودک همچنین صفحه ی سفید است که اطرافیان می‌توانند هر چیزی را به صورت خود آگاه یا نا خود آگاه بر آن بنگارند. آگاهی از قابلیت‌های این لوح پاک می‌تواند نگارنده را درآنچه می‌نگارد راهنمایی کند پس لازم است با حساسیت بسیار به مطالعه روانشناسی این آفریده‌ی زیبا پرداخته شود. (۱۳۹۴/۴:ص ۱). آنچه مسلم است لباس در زندگی هر فردی خصوصاً کودکان از اهمیت زیادی برخوردار است. لباس علاوه بر رفع نیازهای جذب اطلاعات و دوران یادگیری کودک آغاز می‌شود، بنابراین تصاویر می‌توانند نقش موثری در یادگیری و تأثیرگذاری بر روحیه کودکان داشته باشند. آگاهی نسبت به ویژگی های گروه سنی کودکان نقش عمده‌ای در به کارگیری عناصر استفاده شده برای تشکیل نقوش بکار رفته در پارچه‌های لباس کودکان دارد. (۱۳۹۳/۵:ص ۲). در این میان انواع پیام‌ها، رنگ به شدت با تمام احساسات آدمی در ارتباط است و ضمن تحریک آن، نماد ذهنیات انتزاعی وافکار گوناگون است وهمزمان بیانگر سرخوشی، آرزوی تکامل و یادآور زمان و مکان دیگر است که باعث ایجاد حس زیبایی‌شناسی و یا واکنش احساسی در انسان می‌شود. (۱۳۹۰[1]/۲: ص۱۰). احساسی از گرمی و سردی، شادی و غم، سرعت و سکوت ایجادکند، درست مانند موسیقی که می تواند در لحظاتی هم ناخوشایند باشد. همه رنگ‌ها با ما سخن می‌گویند، لبخند می‌زنند، ما را در خود فرو می‌برند و تاثیرات گوناگون می‌گذارند. (۶/ ۱۳۹۶ : ص۱). به طور کلی بیشتر رنگ‌ها در طول تاریخ در لباس‌ها کاربرد داشته است. (۷/ ۱۳۸۶: ۲).

یکی از این شرایط حضور رنگ در زندگی کودک است و در تمام لحظات با رنگ در تماس است، نکته حائز اهمیت اینکه رنگ‌ها به طور نا خودآگاه تأثیراتشان را بر فرد می‌گذارند. اینجاست که باید با دید ظریف و سنجیده رنگ‌های مناسب محیط زندگی کودک تعبیه شود و تشخیص و تفکیک رنگ‌های مناسب و نامناسب به منظور جلوگیری از تأثیر منفی رنگ‌ها به عهده بزرگسالان می‌باشد که ندانسته کودک را در معرض عوارض ناشی از استفاده نابجا از رنگ قرار ندهند. متأسفانه مشاهده می‌شود، که امروزه به جای سلامت جسم و ذهن کودک به عنوان ملاک انتخاب صحیح رنگ مسائلی همچون چرک تاب بودن رنگ پارچه به منظور جلوگیری از کثیفی زود هنگام و کاهش دفعات شستشو و حتی قسمت ارزان‌تر لباس، جایگزین شده است. همانطور که گفته شد با دلایل غلط رنگ‌های نامناسب و بعضاً تیره

1- Isman

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-07]

انتخاب می‌شود. غافل از اینکه انتخاب نامناسب رنگ تا سر حد بیماری، تأثیر مخرب بر روحیه کودک گذاشته است. (۱۳۹۳/۵:ص ۴۵). کودکان دایره محدودی از رنگ‌ها را مورد استفاده قرار می‌دهند که البته این دایره در فراینده رشد آنها تا دوره بزرگسالی گسترش می‌یابد. اولین چیزی که کودکان قادر به تشخیص آن هستند، رنگ‌هاست. پژوهش‌های متعدد نشان می‌دهد که گرایش کودکان به رنگ‌های گوناگون طی مراحل مختلف رشد تغییر می‌کند. بسیاری از کودکان زیر ده سال رنگ قرمز یا صورتی را به عنوان رنگ دلخواهشان بر می‌گزینند: اما همین کودکان وقتی سنشان از مرز ده سال می‌گذرد، رنگ آبی را ترجیح می‌دهند و پسرها سیاه و دیگر رنگ‌های تیره را بیشتر می‌پسندند (۶/ ۱۳۹۶:ص ۲). پژوهش حاضر با توجه به عنوان خود نظر به اینکه در بیان پیشینه پژوهشی، بررسی انجام شده نشان می‌دهد در مقوله رنگ تحقیقاتی صورت گرفته اما در رابطه با مقوله طراحی پارچه لباس کودک و همچنین رابطه آن در میزان علاقمندی‌های کودک در نقش ورنگ با الهام از طبیعت تحقیقی جامعی صورت نگرفته است. در واقع مسأله اصلی پژوهش این است پارچه از لحاظ ارزشی و همچنین تولید آن از جایگاه رفیعی برخوردار می‌باشد. همچنین نقوشی که درپارچه با الهام از طبیعت و این منبع استفاده شود به بیننده احساس آرامش را منتقل می‌کند. همانطور که بسیاری از طراحان این کار را می‌کنند. طبیعت زیباترین و کاملترین اشکال هندسی را پدید می‌آورد. هر آنچه که انجام می‌دهیم و هر آنچه که هستیم و هر آنچه که می‌دانیم درک کنیم بر پایهٔ طبیعت است (۱۳۹۳/۱:ص ۱۰۳). پارچه یکی از مهمترین و پرمصرف‌ترین آن در ردهٔ سنی ۲-۱۲ سال می‌باشد. لذا پژوهشگر با بررسی پوشش کودکان و میزان علاقمندی‌های آنها در انتخاب طرح‌ها و نقش‌های بکار رفته در پارچه جهت انتشار از طرح‌های غربی سعی شده است تا در ارائه طرح‌های نو با الهام از نقش‌ها و رنگ‌ها درطبیعت به شیوه‌های جدید جهت طراحی پارچه لباس کودک از آن بهره گرفته شود.

موضوع مورد نظر در ارتباط با قشر مهمی به بررسی و مطالعه می‌پردازد، می‌توان گفت دوران کودکی مهمترین دوران زندگی انسان به شمار می‌رود. به گونه ای که بسیاری از روانشناسان و صاحب نظران بر این عقیده‌اند که نحوهٔ پرورش انسان در این دوران تأثیرات فراوانی در زندگی و آینده‌ی فرد دارد. پارچه و رنگ لباس کودک باید با ویژگی‌های جسمی و روانی وی مطابقت داشته و نیازهای وی را برآورده سازد و موضوعی که متأسفانه در ایران، از طرف تولیدکنندگان و طراحان کمتر مورد توجه قرار گرفته است پارچه لباس کودک می‌تواند باشد. (۱۲/ ۱۳۹۴: ص۱۵). آنچه ضرورت این پژوهش را بیشتر آشکار می‌سازد نقش و رنگ پارچه را می‌توان به عنوان جزیی از پارچه در نظر گرفت که می‌تواند تأثیرات بصری زیادی بر طرح لباس بگذارد، نقش پارچه در راهنمایی چشم بر روی سطح لباس موثر می‌باشد. هدف پژوهشگر این است که راهکارهای مناسبی برای طرح‌های هماهنگتر با روحیات و علاقمندی این قشر ارائه

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-07]

شود. و ضرورت آن، ارتقاء سطح کیفی- پارچه‌ی لباس کودک و توسعه صنعت پوشاک که از پیشینه تاریخی بسیار غنی در کشور ما برخوردار است. امروزه صنعت پوشاک در بالا رفتن سطح پیشرفت اقتصادی جامعه نقش بسزایی می‌نماید، زیرا این صنعت به صورت اجتناب‌ناپذیری به صنعت نساجی و صنعت طراحی و چاپ وابسته است. لذا پیشرفت و رشد در زمینه پوشاک به رشد صنایع وابسته در کشور کمک بسزایی خواهد نمود و علاوه بر این برای نیروی کار متخصص و فارغ التحصیلان و کارشناسان طراحی پارچه و لباس ایجاد اشتغال خواهد نمود.

پیشینه پژوهش

در این بخش سوابق پژوهش مرتبط با موضوع در دو قسمت پژوهش‌های داخل کشور و پژوهش‌های خارج از کشور بررسی شده است، که ما ابتدا به بررسی سوابق پژوهش در ایران می پردازیم.

پژوهش‌های انجام شده در داخل کشور

نتایج پژوهش مسافرین (۱۳۹۵) تأثیر روانی رنگ‌ها در تصویر سازی کودک نشان داد امروزه تصویر محیط زندگی انسان را احاطه کرده است ودر فعالیت‌های اجتماعی او نقش اساسی را بر عهده دارد افزودن جذابیت بصری و جلب کودک، ایجاد و تقویت حس زیبایی‌شناسی کودک دو ارتقاء سطح فرهنگی - بصری او گذر از دوران کودکی و نوع گذر از آن ارتباط مستقیم با پایه‌ریزی رشد ذهنی و آینده کودک خواهد داشت.

نتایج پژوهش داودی رکن‌آبادی، صفی‌آبادی (۱۳۹۴) تدوین معیارهای طراحی لباس دانش‌آموزان ابتدایی نشان داد رنگ‌ها دنیای بزرگ و پر راز رمزی دارند که اصولا از آنها غافلگیرند و به جای توجه به ویژگی‌های هر رنگ، آنها را یا به اجبار و یا تقلید، کورکورانه استفاده می‌نمایند. برای کودکان خود نیز بی‌توجه به روحیات، اخلاقیات و احتیا جات وی و بی توجه تر به ویژگی‌های رنگ اعمال سلیقه می کنند.

نتایج پژوهش نوری حسین‌آبادی (۱۳۹۴) بررسی ساخت یک برند موفق ایرانی در زمینه لباس کودک نشان داد که ترکیب میان رنگ و طرح مناسب با ویژگی‌های فرهنگی رادر موفقیت برند لباس کودکان مؤثر می‌داند مورد پذیرش قرار گرفته است که استفاده از طراحان خلاق را در موفقیت برند مؤثر می‌داند پذیرفته شده است. از اصلی‌ترین ملاک‌های برندسازی به ویژه در پوشاک کودکان محسوب می‌شود و خلاقیت طراحان می‌تواند تخمین‌کننده رعایت اصول طراحی خاص لباس کودکان بوده و باعث کیفیت، اصالت ودر نتیجه قدرت و ایجاد ارزش ویژه بالایی برای برند گردد که البته محبوبیت برند را نیز در بر خواهد داشت.

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-07]

نتایج پژوهش پور میرزایی کوهبنانی، شریفی مهرجردی (۱۳۹۴) ویژگی تصویرسازی با توجه به گروه سنی مخاطب کودک و نوجوان نشان داد لباس پوششی است از جنس پارچه به منظور محافظت بدن و تصویرگری کودک رشته‌ای است تولیدی و هنری مربوط به کودک و ارائه عینی قدرت بیان تصویری است. برای تأثیرگذاری بیشتر، تصاویر و ایجاد محبوبیت تصاویر و شخصیت‌های استفاده شده بر روی لباس باید زنجیره مناسبی بین تصویرگری، گرافیک و انیمیشن برقرار گردد. بومی‌سازی تصویر لباس کودک می‌تواند سبب تزریق فرهنگ و هویت سرزمین خود را به کودک گردد و او را از هجوم سایر فرهنگ‌ها که از این طریق بر او تأ ثیر می‌گذارند، مصون نگه دارد.

نتایج پژوهش فخری (۱۳۹۰) تأثیرات روانشناسی رنگ‌ها بر طراحی فضای کودکان نشان داد نوع نگاه و میزان علاقه دختران و پسران به یکسری رنگ‌ها متمایز می‌شد؛ ما نند صورتی برای دختران و آبی برای پسران این انعکاس درباره رنگ‌ها حتی در محیط و اشیاء کودکان نیز مورد استفاده قرار می‌گرفت.

نتایج پژوهش فرهانی روحانی (۱۳۹۰) قطعه‌های الحاقی در لباس کودک با الهام از چهار فصل نشان داد فرمها تا حد خلوص و سادگی کودک به انتظار گرائید و رنگ‌های طبیعت که منطبق با نهاد انسانی است به کار رفت. دستاور چنین حرکتی به دست آمدن لباس‌هایی بود با قابلیت نصب و جدا شدن قطعات الحاقی که این امکان را به کودک می‌دهد. که لباسش علاوه بر کاربرد همیشگی نوعی وسیله بازی یرای کودک می‌دهد. که لباس علاوه بر کاربرد همیشگی نوعی وسیله بازی برای او باشد که منجر به تقویت حس لامسه، بینایی و شناسایی کودک می‌شود که در نتیجه به هوش او کمک می‌کند.

نتایج پژوهش جعفری و دیگران (۱۳۹۰) طراحی لباس کودک بر اساس نقاشی کودک نشان داده در شهری دارای مزایا و مشکلات مخصوص به خود است هر چه اطلاعات بچه‌ها بیشتر باشد مشکلات به همان اندازه بیشتر به چشم می‌آید هر آنکه هر شهر خصوصیات خاص خودش را داشت اما گویا دنیای کودکان به هم متصل و دنیای واحد را تشکیل می‌داد چرا که مشکلات بسار شبیه به هم با شدت کمتر و بیشتر بود و نکته دیگر بسیاری از کودکان نسبت به سن خود رشد فکری مناسبی نداشتند.

نتایج پژوهش احراری ودیگران (۱۳۹۰) بررسی تأثیر لباس بر میزان اعتماد به نفس کودکان در رده سنی پیش دبستانی نشان داد لباس و پوشش افراد بشر کاربردی بسیار فراتر از آنچه امروز به آن توجه می‌شود، به طوری که لباس می‌تواند بر ابعاد شخصیت افراد از همان اول کودکی تا بزرگسالی تأثیر بگذارد و یکی از مهمترین تأثیرات، تأثیر بر میزان اعتماد به نفس افراد می‌باشد ضمن اینکه علاوه بر اعتماد به نفس در گسترده وسیع‌تری حتی عزت نفس افراد هم متأثر از عوامل مختلف از جمله لباس و پوشش ظاهری است وآنجا که بقای هر جامعه و پیشرفت آن در توجه به رسیدگی به عوامل مؤثر براین باور بسیار حائز اهمیت است.

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-07]

نتایج پژوهش محمودی عالمی، عالی بیگی (۱۳۹۰) بررسی تأثیر لباس در تأمین و ارتقا سطح سلامت روان کودکان نشان داد اصولا هیچ رنگی برای هیچ سنی ممنوع نیست. رنگ‌ها نفوذ عجیبی بر سلسله اعصاب کودکان دارند؛ مثلاً چنانچه رنگ سیاه یا سفید مطلق مدتی مرتب در معرض دید کودکان قرار گیرد یا بزرگسالان اطراف آنها دائم با لباس‌های سیاه ظاهر شوند، اعصاب آنها خسته و مختل می‌شود.

نتایج پژوهش پارسا (۱۳۸۷) روانشناسی رشدکودک و نوجوان نشان داد در هنگام استفاده از رنگ باید تفاوت‌ها و همچنین تفاوت‌های فرهنگی که باعث می‌شود رنگی که در یک جامعه دیگر طرد شده باشد را در نظر گرفت. این جاست که نقش محیط جز و عوامل مؤثر بر رشد در نظر گرفته شود.

نتایج پژوهش اسعدی و دیگران(۱۳۸۶) بررسی تحولی ترجیح رنگ در کودکان نشان دادکه در ارتباط با کودکان ۴ ساله قابل ذکر است که روند منظم تحولی را به هم زده است، به طوری که تروگت و هوکسما (۱۹۹۴)، نیز عنوان نموده‌اند، در این سن ترجیح رنگ از دوام و ثبات لازم برخوردار نبوده به همین دلیل باید نتایج مر تبط با این گروه از کودکان را با اندکی تأمل نگریست.

پژوهش‌های انجام شده در خارج کشور

نتایج پژوهش آیزمن(۲۰۱۶) روانشناسی کاربردی رنگ‌ها پنتون نشان دادکه قدرت رنگ‌ها تاثیرات روانی و احساسات ما را تحریک می‌کند.

نتایج پژوهش رید[2] و آپنگتون[3](۲۰۰۹) درباره‌ی رنگ‌ها نشان داد در میان کودکان ۳ الی ۵ ساله نشان دادند که آنها در طراحی رنگ قرمز را به رنگ‌های دیگر ترجیح دادند. واین در حالی است که دختران رنگ بنفش را بیشتر ترجیح دادند. بنابراین، با توجه به نتایج مطالعاتی که ذکر شد، به طور کلی تفاوت‌های جنسیتی متفاوتی در پژو هش به دست آمده است که دوران کودکی و بزرگسالی صادق است.

نتایج پژوهش فیشرد[4](۲۰۰۸) درباره‌ی رنگ‌ها نشان داد رنگ مورد علاقه بیشتر کودکان پیش‌دبستانی تا ۵ سالگی قرمز روشن است.

نتایج پژوهش یوهانس[5](۲۰۰۶) هنر رنگ نشان داد رنگ‌های گرم حس درمانی درمان‌کننده دارند برای کودکان در مواقع بیماری است.

نتایج پژوهش بارکیت[6]و همکاران (۲۰۰۴) درباره‌ی رنگ‌ها نشان داد دختران به طور معناداری رنگ‌های بنفش و قرمز را ترجیح می‌دادند و پسران نیز به طور معناداری به رنگ‌های سیاه و آبی یا قهوه‌ای سبز، و

1- Eisman
2- Reed
3- Apangton
4- Fonts
5- Johannes
6- Barcode

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-07]

سفید تمایل بیشتری داشتند. در بررسی‌های آنها بیشترین تفاوت‌های جنسیتی دربارهٔ رنگ صورتی مشاهده شد و پس از آن آبی، سبز، بنفش به ترتیب در جایگاه بعدی قرار دارد.

نتایج پژوهش ساتن، ام[1]- ولان[2](۲۰۰۴) هامونی رنگ نشان داد رنگ‌ها دارای اثر روانشناسی و فیزیکی روی ما هستند واکنش به رنگ‌ها آنچنان قوی هستند که قهوه‌ای که در یک لیوان آبی نوشیده می‌شود به نظر می‌رسد که واقعا سردتر از همان مایعی است که در یک لیوان نارنجی نوشیده می‌شود می‌توان که با استفاده از هارمونی رنگی و تنوعات رنگی به خلاقیت خودتان برسید.

نتایج پژوهش دیتمار[3](۲۰۰۱) درباره‌ی رنگ‌ها نشان داد ترجیح رنگ از دوره کودکی تا بزرگسالی تغییر می‌کند.

نتایج پژوهش دیتمار (۲۰۰۱) درباره‌ی رنگ‌ها نشان داد قرمز در کودکان زیر ۶ سال رنگ مورد علاقه بود؛ در حالی که در دوران مدرسه یک تغییر به سمت ترجیح رنگ آبی و سبز به عنوان بیشترین ترجیح رنگ مشاهده شد.

نتایج پژوهش میلن[4]و گرینوی[5](۱۹۹۷) درباره‌ی رنگ‌ها نشان داد اگر چه هردو جنس رنگ‌های روشن را به رنگ‌های روشن را به رنگ‌های تیره ترجیح دادند؛ اما به طور کلی ترجیح رنگ‌های روشن در دختران نسبت به پسرها بیشتر بود. پژوهش‌ها نشان داده‌اند حساسیت دختران نسبت به رنگ از همان اوان کودکی در مقایسه با پسران بیشتر است.

نتایج پژوهش دیویس[6](۱۹۹۶) طراحی لباس در سالن ایالات‌متحده نشان داد رنگ‌ها قدرت جلب توجه زیادی دارند، برخی نیز بسیار فریبنده و حیله‌گر می‌باشند. رنگ‌های گرم و رنگ‌های سرد فریبنده و حیله گرمی باشند. رنگ‌های سرد کدر، ولی فریبنده می‌باشد. باید به سلایق کودک نیز توجه کرد یکی از موارد علاقهٔ کودکان به رنگ‌های روشن می‌باشد. نوزادان توجه خاصی به ظاهر لباس ندارند و برای آنها ضد حساسیت بودن، راحتی، و حرکت آسان مهم‌تر است.

نتایج پژوهش تروگت[7]و هوکسما[8](۱۹۹۴) درباره‌ی رنگ‌ها نشان داد کودکان سنین پایین در ترجیح رنگ نسبت به کودکان بزرگتر بی‌ثبات بوده و این عدم ثبات در گروه کودکان بزرگتر نسبت به گروه بزرگسالان کاملاً مشهود است. همچنین، نتایج آن نشان دادکه ترجیح رنگ وابسته به سن است. به عنوان مثال، ترجیح رنگ با افزایش سن کاهش پیدا می‌کند، در حالی که ترجیح رنگ سبز افزایش می‌یابد.

1- Satin, m
2- Volan
3- Dietmar
4- Milne
5- Greenwich
6- Davis
7- Trojt
8- Huxma

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-07]

نتایج پژوهش وینگنشتاین[1](۱۸۸۹-۱۹۵۱) درباره‌ی رنگ‌ها نشان داد درباره تفاوت رنگ‌ها و به مفهومی کاملا تازه از تفاوت دست می‌یابد که مسیر بحث او را عوض می‌کند به نظر او مفهوم یک رنگ اولیه تصمیم بازی زبانی است و نه تصمیم ما یعنی در جمع بینایان در میان ملت کور رنگ به سر ببرید آنگاه یاد خواهد گرفت که مفاهیم رنگ‌ها را به نحوه دیگری به کار ببرد. با توجه به نظام‌های تفاوت‌گذاری که به طور تقلیدی آنها را پذیرفته‌ایم باید اعتراف کنیم که به طور پدیدار شناسانه رنگ‌ها را نمی‌شناسیم. قادر به تعریف رنگ‌ها نیستیم و فقط می‌توانیم آنها را نشان دهد از ما دعوت کرده تا شگفت زدگی خود را گسترش دهیم. مثل بقیه‌ی مردم متعجب نشویم و مثل آنها به دنبال پاسخ نگردیم. همانطور که جهان رنگین من یکی است، از آن من است، و به کسی دیگر تعلق ندارد. اکنون می‌توانم به رنگ‌ها، پس از جهان، از راهی تازه نگاه کنم.

نتایج پژوهش بویا تیز[2]و وارگیز[3](۱۹۷۵) درباره‌ی رنگ‌ها نشان داد که کودکان ۷ ساله، ترجیح رنگ آبی بیشتر از قرمز است.

روش پژوهش

روش مورد استفاده در پژوهش حاضر توصیفی- تحلیلی است. که از لحاظ هدف کاربردی بوده است

جامعه و حجم نمونه

جامعه مورد مطالعه در این پژوهش شامل کلیه کودکان دختر و پسر ۱۲-۴ ساله مهدکودک و مدارس ابتدایی دولتی شهرستان ملایر، در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ بودند. که از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای که (از هر کدام) ۳ مهد کودک و سه دبستان دخترانه و سه دبستان پسرانه انتخاب شده است ۳۰۰ کودک (۱۰۰ نفر از هر گروه ۵۰ نفر دختر و ۵۰ نفر پسر) از گروه‌های سنی ۱۰، ۱۲، ۹، ۷، ۶، ۴ سال نمونه نهایی را تشکیل دادند.

ابزار گردآوری اطلاعات

فیش از منابع فارسی وغیرفارسی (کتاب‌ها، مقالات، پایان‌نامه‌ها و . . .) مشاهده و کارت‌های مصور نقش پارچه‌های طراحی شده الهام گرفته از طبیعت و پاسخ‌دهندگان میزان موافقت خود را با هر کارت نشان می‌دهند. روش نمره‌گذاری فلش کارت‌ها نمره ۱ به گزینه خیر و نمره ۲ به گزینه بلی تعلق می‌گیرد. که به مطالعه و بررسی موضوع تحقیق پرداخته شده است.

1- Wingenstein
2- Boya sharp
3- Vargiz

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-07]

نتایج

جدول (۱) آمارهای توصیفی مربوط به متغیرهای تحقیق

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	واریانس	مد	میانه	تعداد
احساس روانی	۷/۸۵	۱/۱۴	۱/۳۰	۸	۸	۹۲
علاقه	۱۵/۸۵	۲/۱۵	۴/۶۵	۱۶	۱۶	۹۲
نقش پارچه	۵۹/۷۶	۳/۹۵	۱۵/۶۳	۵۸	۶۰	۹۲

جدول (۱) مربوط به اطلاعات توصیفی متغیرهای تحقیق می‌باشد که نشان‌دهنده، میانگین، واریانس، انحراف معیار و. . . می‌باشد.

تحلیل استنباطی

تحلیل نرمال بودن توزیع داده‌ها در متغیرها

جدول (۲) آزمون کولموگروف _اسمیرنوف

متغیرها	درجه آزادی	سطح معناداری	نتیجه
احساس روانی	۳۰۰	۰/۰۷۱	نرمال
علاقه به طرح	۳۰۰	۰/۰۵۶	نرمال
نقش پارچه	۳۰۰	۰/۰۷۴	نرمال

نتیجه‌گیری در مورد آزمون گولموگروف – اسمیرنوف با استفاده از سطح معنی‌داری آزمون می‌باشد. چنانچه سطح معنی‌داری آزمون کمتر از ۰/۰۵ باشد فرضیه صفر رد می‌شود و چنان چه سطح معنی‌داری آزمون بزرگتر از ۰/۰۵ باشد فرضیه صفر تأیید می‌شود. همانطور که در نگاره ۴-۳ نشان داده شده است سطح معناداری این آزمون برای متغیرها P>/05 بدست آمده است پس می‌توان داده‌ها را با اطمینان بالایی نرمال فرض کرد.

نتیجه‌گیری فرضیه‌ها

با توجه به نرمال بودن متغیرها می‌توان از آزمون پارامتریک تی استیودنت جهت آزمون فرضیه‌ها استفاده نمود.

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-07]

یافته‌های مربوط به فرضیه‌ها

برای آزمون فرضیه ۱ یعنی «احساس روانی در انتخاب رنگ توسط کودکان تاثیر دارد» از آزمون تی استیودنت تک متغیره استفاده شد که نتایج آن در جدول (۳) آمده است.

جدول (۳) آزمون تی تک نمونه جهت نقش احساس روانی در انتخاب رنگ توسط کودکان

میانگین	تعداد	انحراف معیار	خطای میانگین
۱۳/۴۰	۳۰۰	۱/۱۴	۰/۰۶۶
مقدار **T**	درجه آزادی	تفاوت میانگین‌ها	سطح معناداری
۲۰۲/۷۰	۲۹۹	۱۳/۴۰	۰/۰۰۰

در جدول بالا با توجه به تفاوت میانگین‌ها (۱۳/۴۰) و سطح معناداری ۰/۰۰۰ که از ضریب خطای ۵٪ کمتر به دست آمده است مشخص می‌شود احساس روانی در انتخاب رنگ توسط کودکان تاثیر معنادار دارد.

برای آزمون فرضیه ۲ یعنی «علاقه کودکان در انتخاب رنگ‌ها تاثیر دارد» از آزمون تی استیودنت تک متغیره استفاده شد که نتایج آن در جدول (۴) آمده است.

جدول (٤) آزمون تی تک نمونه جهت تاثیر علاقه کودکان در انتخاب رنگ‌ها

میانگین	تعداد	انحراف معیار	خطای میانگین
۱۵/۰۶	۳۰۰	۱/۶۴	۰/۰۹۴
مقدار **T**	درجه آزادی	تفاوت میانگین‌ها	سطح معناداری
۷۰/۵۳	۲۹۹	۱۵/۰۶	۰/۰۰۰

در جدول بالا با توجه به تفاوت میانگین‌ها (۱۵/۰۶) و سطح معناداری ۰/۰۰۰ که از ضریب خطای ۵٪ کمتر به دست آمده است مشخص می‌شود علاقه کودکان در انتخاب رنگ‌ها تاثیر دارد.

برای آزمون فرضیه ۳ یعنی «علاقه کودکان در انتخاب رنگ‌ها با توجه به جنسیت متفاوت است» از آزمون تی مستقل استفاده شد که نتایج آن در جدول (۵) آمده است.

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-07]

جدول(۵) آزمون تی مستقل جهت مقایسه علاقه کودکان در انتخاب رنگ‌ها در بین پسران و دختران

متغیر	میانگین	تعداد	انحراف معیار	خطای میانگین
پسر	۱۳/۰۶	۱۵۰	۲/۶۴	۰/۱۳۴
دختر	۱۵/۰۶	۱۵۰	۰/۶۴	۰/۱۳۴

پسر – دختر	F	درجه آزادی	مقدار T	سطح معناداری	تعداد
علاقه	۱/۱۲	۲۹۸	۱/۲۰	۰/۰۰۰	۳۰۰

H۱: بین علاقه کودکان در انتخاب رنگ‌ها در بین پسران و دختران تفاوت معناداری وجود دارد.

H0: بین علاقه کودکان در انتخاب رنگ‌ها بین پسران و دختران تفاوت معناداری وجودندارد.

در جدول بالا آزمون تی مستقل به توجه به نرمال بودن توزیع متغیرها جهت مقایسه علاقه کودکان در انتخاب رنگ‌ها در بین پسران و دختران انتخاب شد با توجه به مقدار **t/۲۰=۱** و همچنین سطح معناداری p/۰۰۰=۰ این آزمون مورد تایید قرار می‌گیرد و با توجه به میانگین نمرات به دست آمده در جدول بالا مشخص می‌شود بین نمرات علاقه کودکان در انتخاب رنگ‌ها تفاوت معناداری وجود دارد و در بین دختران بیشتر از پسران است.

برای آزمون فرضیه ۴ یعنی «نقش‌های بکار رفته در پارچه الهام گرفته از طبیعت در میزان علاقه‌مندی کودکان به طرح تاثیر دارد» از آزمون تی استیودنت تک متغیره استفاده شد که نتایج آن در جدول (۶) آمده است.

جدول (٦): آزمون تی تک نمونه جهت تاثیر نقش‌های بکار رفته در پارچه الهام گرفته از طبیعت در میزان علاقمندی کودکان

میانگین	تعداد	انحراف معیار	خطای میانگین
۹/۵۲	۳۰۰	۰/۷۵۵	۰/۰۴۳
مقدار T	درجه آزادی	تفاوت میانگین‌ها	سطح معناداری
۲۱۸/۱۱	۲۹۹	۹/۵۲	۰/۰۰۰

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-07]

در جدول بالا با توجه به تفاوت میانگین‌ها (۹/۵۲) و سطح معناداری ۰/۰۰۰ که از ضریب خطای ۵٪ کمتر به دست آمده است مشخص می‌شود نقش‌های بکار رفته در پارچه الهام گرفته از طبیعت در میزان علاقه‌مندی کودکان تاثیر دارد.

نتایج فرضیه‌های پژوهش

فرضیه۱: احساس روانی در انتخاب رنگ توسط کودکان تاثیر دارد. که از آزمون تی استیودنت تک متغیره استفاده شد که نتایج آن با توجه به تفاوت میانگین‌ها (۱۳/۴۰) و سطح معناداری ۰/۰۰۰ که از ضریب خطای ۵٪ کمتر به دست آمده است مشخص می‌شود احساس روانی در انتخاب رنگ توسط کودکان تاثیر معنادار دارد. در مقایسه نتایج تحقیق حاضر با یافته‌های پژوهش پیشین می توان گفت مسافرین (۱۳۹۵) در پژوهش خود به این نتیجه رسید که تاثیر روانی رنگ‌ها می‌تواند کودک را هیجان زده، شاد و خندان کند. رنگ عواطف کودک را لطیف می‌کند، بر اعصاب و روان او تاثیرات گوناگون می‌گذارد. معنی زندگی و حضور را به طور کلی دگرگون می‌کند. در مواقعی بار مثبت را آسان می‌کند. و با بار منفی اتصال را دشوار، موثر در تحریکات عصبی و عاطفی نام برد. رنگ باید با کودک حس عاطفی ارتباط برقرار کند. رنگ‌ها می‌تواند برای کودکان نشاط و سرزندگی ایجاد نماید. بکار بردن رنگ‌های که جذابیت آن داشته و در درازمدت ممکن است اثرات روحی و روانی نامطلوبی ایجاد کند، بپرهیزد. هر کس با رنگ سر و کار دارد، باید برای فهمیدن پا به دنیای رنگ‌ها بگذرد. با عقل نمی‌توان آن را حس کرد. نتیجه پژوهش ایشان با پژوهش حاضر همسو می‌باشد.

فرضیه۲: علاقه کودکان در انتخاب رنگ‌ها تاثیر دارد. از آزمون تی استیودنت تک متغیره استفاده شد که نتایج آن با توجه به تفاوت میانگین‌ها (۱۵/۰۶) و سطح معناداری ۰/۰۰۰ که از ضریب خطای ۵٪ کمتر به دست آمده است مشخص می‌شود علاقه کودکان در انتخاب رنگ‌ها تاثیر دارد. از پژوهش انجام شده توسط دیتمار (۲۰۰۱) نتیجه پژوهش ایشان با پژوهش حاضر مطابقت دارد اما با پژوهش انجام شده توسط رید (۲۰۰۹)، فیشر (۲۰۰۸) همسویی ندارد. دلایل ناهمسویی این پژوهش با پژوهش‌های دیگر می‌تواند این باشد که پژوهش انجام شده گذشته در میان کودکان ۳ الی ۵ ساله نشان دادند.

فرضیه۳: علاقه کودکان در انتخاب رنگها با توجه به جنسیت متفاوت است. از آزمون تی مستقل استفاده شد که نتایج آن با توجه به مقدار t= ۱/۲۰ و همچنین سطح معناداری p=۰/۰۰۰ این آزمون مورد تایید قرار می‌گیرد و با توجه به میانگین نمرات به دست آمده مشخص می‌شود بین نمرات علاقه کودکان در انتخاب رنگ‌ها تفاوت معناداری وجود دارد و در بین دختران بیشتر از پسران است. از نتایج پژوهش فخری (۱۳۹۰) نوع نگاه و میزان علاقه دختران و پسران به یک سری رنگ‌ها متمایز می‌شود مانند صورتی برای دختران و آبی برای پسران نتیجه پژوهش ایشان با پژوهش حاضر مطابقت دارد.

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-07]

فرضیه ٤: نقش های بکار رفته در پارچه الهام گرفته از طبیعت در میزان علاقه‌مندی کودکان به طرح تاثیر دارد از آزمون تی استیودنت تک متغیره استفاده شد که نتایج آن با توجه به تفاوت میانگین‌ها با توجه به تفاوت میانگین‌ها (۹/۵۲) و سطح معناداری ۰/۰۰۰ که از ضریب خطای ۵٪ کمتر به دست آمده است مشخص می‌شود نقش‌های بکار رفته در پارچه الهام گرفته از طبیعت در میزان علاقه‌مندی کودکان تاثیر دارد. از نتایج تحقیق پورمیرزایی کوهبنانی، مهرجردی (۲۰۰۹) نتیجه پژوهش ایشان با پژوهش حاضر همسویی ندارد. دلایل ناهمسویی این پژوهش تصویرسازی لباس کودک می‌باشد و طراحی طرحها را با توجه به سلیقه طراح نشان دادند.

بحث و نتیجه‌گیری

آنچه که می‌توان به آن توجه داشت پارچه لباس کودک است که نقش و رنگ پارچه می‌تواند تاثیرات بصری زیادی بر لباس کودک بگذارد. با استفاده از یک منبع الهام که طبیعت خود عنصر بصری بوده می‌توان رنگ‌ها و نقش‌های هندسی به وجود آورد. با توجه به اهمیتی که علاقمندی در کودک درطراحی پارچه لباس تاثیر دارد. پارچه و رنگ و نقش آن با توجه به موضوع مورد علاقه کودک که مورد توجه عاطفی او قرار می‌گیرد. همچنین پارچه با شرایط جسمی و روحی وی سازگار باشد و رنگ پارچه باید با توجه به گروه سنی و جنسیت انتخاب شود که با توجه به نقش و رنگ و با الهام گرفتن از طبیعت و محیط پیرامون خود، طراح پارچه می‌تواند به نوآوری دست پیدا کند.

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-07]

فهرست منابع و مآخذ

الف: کتاب

۱- مکنب، مگی(۱۳۹۲). طراحی با الگوهای طبیعی (سارا سادات تجاره، مترجم). تهران: میردشتی.

۲- آیزمن، لئاتریس (۱۳۹۰). روانشناسی کاربردی رنگ وکاربردی رنگ‌ها (روح‌الله زمزمه، مترجم) تهران: بیهق کتاب.

۳- پارسا، محمد (۱۳۸۷). روانشناسی رشد کودک و نوجوان، تهران: احیاء کتاب.

ب: نشریه‌ها

۴- داوودی رکن‌آبادی، ابولفضل؛ صفی یاری، نوشین (۱۳۹۴). تدوین معیارهای طراحی لباس دانش‌آموزان ابتدایی، یزد: دانشگاه آزاد اسلامی.

۵- پورمیرزایی کوهبنانی، طیبه (۱۳۹۳). افق‌های آینده تصویرگری لباس کودک، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده هنر و معماری، یزد.

۶- محمودی عالمی، علی؛ عالی بیگی، شهین (۱۳۹۶). بررسی تأثیر رنگ لباس در تأمین و ارتقا سطح سلامت روان کودکان، تهران: پنجمین کنگره علمی پژوهش سراسری توسعه و ترویج علوم تربیتی، روانشناسی و جامعه شناسی و علوم فرهنگی، اجتماعی ایران.

۷- موسوی فاطمی، نادر؛ اسدی، شهریار؛ آذرباش، فاطمه (۱۳۹۱). رنگ‌شناسی لباس، تهران: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران.

۸- فخری، مریم (۱۳۹۵). تأثیرات روانشناسی رنگ بر طراحی فضای کودک، تهران: نخستین کنفرانس ملی معماری شهرسازی جغرافیا و محیط زیست پایدار.

۹- جعفری، امیر؛ سرشت، فرخ؛ صنوبر، مهدی (۱۳۹۰). طراحی لباس کودک بر اساس نقاشی کودک، سومین کنفرانس ملی مهندسی نساجی و پوشاک یزد.

۱۰- احراری، الهام؛ قربانی، شراره؛ وزیری، سعید (۱۳۹۰). بررسی تأثیر لباس بر میزان اعتماد به نفس کودکان در ردهٔ سنی پیش‌دبستانی، سومین کنفرانس ملی مهندسی نساجی و پوشاک یزد.

۱۱- اسعدی، سمانه؛ اکبری، صغری (۱۳۸۶). بررسی تحولی ترجیح رنگ در کودکان، مطالعات روان شناختی، ۳ (۳)، ۸۸-۸۹.

ج: مقاله‌ها

۱۲- آرون، زیبا (۱۳۹۴). تأثیر لباس بر رفتار خلاقانه کودک، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد، تهران.

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-07]

۱۳- مسافرین، لیدا (۱۳۹۵). تأثیر روانی رنگ در تصویرسازی کتاب کودک، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد، تهران.

۱۴- فرهانی روحانی، مهسا (۱۳۹۰). قطعه‌های الحاقی در لباس کودک با الهام از چهار فصل. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد، یزد.

1- Boyatzis C. J & Varghese, R. (1994). Children's emotional associations with colors, The Journal of Genet Psychology, 155,77-85.

2- Davis,Marianl L. (1994). visual Design in Dress,united state:prentice hall. Fontana,David. (1994). The Sectet Language of Sym- bols, United , States:Bariad.

3- Dittmar, M. (2001). Changing color preferences with aging: a comparative study on younger and older native Germans aged 19-90 years, Gerontology, 47,219 -22.

4- Fisher, J, (2008). Understanding "color psychology" helps home makers choose colors for home decorating, <Available a: http:/www. Naturalhandyman. com> .

5- Read, M. A & Upington, D. (2009). Young children's color preferences in the interior environment, Early Childhood Education Journal,36,491-496.

6- Terwogt, m. m.ttoeksma,g. B. (1994). Colors and emotions: preferencesand ombinations. The gournnal of General psychology. 122(1). 5-17.

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-07]

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-07]